

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

Textvs Primvs. Ascende.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

ardens super verticem montis, in conspectu filiorum
 Israël. Ingressusq; Moyses medium nebulae, ascendit
 in montem, & fuit ibi quadraginta diebus &
 quadraginta noctibus.

TEXTVS PRIMVS.

Ascende

DE NATVRA ORATIONIS.

De vir-
 tuibus
 tractandi
 ratio op-
 tima.

Qui de virtutibus tractant,
 varij varios saepe fines sibi
 proponunt. Nonnulli earum
 naturam investigant, & in
 illa sola cognitione acquies-
 cunt. Alij scientiae cupiditate incitati, docti
 ac sapientes magis dici, quam esse desiderant,
 sola illa laude contenti. Alij ad dicendum
 ac suadendum, scientiam hanc comparant,
 parum solliciti an disertis sermone, disertine
 ac destituti virtute habeantur, modò eloquē-
 tes aestimentur: vt qui in arbore folia admi-
 retur, fructus negligat. Optime ij de virtuti-
 bus tractare videntur, qui & naturam virtu-
 tum apprimè investigare, nosq; desiderant;
 omne tamen studium ac cognitionem ad
 praxim referunt, eum imitant, qui vineam
 plantat & colit; qui agrum semente inuesti-
 tit, vt vinum delibet atq; hauriat, panemq;
 facietur.

2. De

2. De natura virtutum tractare, haud ita forte difficile est. Sed earum usu atq; exercitatione imbui, illustrari, accendi, atque ex hoc fonte rivos producere, salientes aquas huc illucq; dispergere, audientes madefacere; ex hoc igne flammam, ignitasq; sagittas acuere, Deo, rationiq; saxeos animos rumpere ac subijcere, *hoc opus, hic labor est.* Solent homines avidiores esse scientiæ, quam laboris & virtutis; sine qua tamē parum proderit omnis eruditio, quæ inflare solet non ædificare.

3. De natura orationis disserere non admodum laboriosum videbitur. Rationem vero ac methodum convenientem tradere, & rudes in sublime transvehere, manuq; ducere, experientiæ est; quam etsi non profitear, imitabor tamen. *Ruth peregrinam, ut mesorum sequens vestigia, spicas colligam remanentes.* Quod à Patribus didici; quod in alijs observavi; quod à puero audivi, non gravabor micarum mearum sub mensa Dominorum collectarum alios facere participes.

4. Quia verò omnis quæ à ratione suscipitur, aliqua re institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur id de quo disputetur, merito quæri potest; num oratio sit mentis in Deum elevatio: id enim asserere videmur dum hoc textu primo ascensionis nomen ceteris præponimus. Vox ipsa nihil tale præfert. Est enim orare, precari, supplicare, rogare eum, à quo

A 2

quip-

*Virtutē
praxis,
theorie
presertim
da.*

Rut. 28

14.

Cic. l. 1.

*Oratio
quidē*

NVI

416

Item. 5. quippiam obtineas. Ita enim Sanctus Basilis
ora. in Ius. Oratio, inquit, est boni cuiuspiam petitio,
uarii. qua à pijs effunditur. Bene quidem a pijs; si qui
Iulian. tamen nondum pijs; instent, vt tales evadant,
 non excluduntur: & illi pijs in hoc genere

Iudit. 9. censendi sunt, qui ex pio motu ad Deum re-
 16. currunt, cui humilium, & mansuetorum semper

Psa. 101. placuit deprecatio. Respicit in orationem humilium,
 18. & non sperni: preces eorum. Preparationem cordis

Psal. 9. eorum audit eius auris; & si quis dicat Confitebor
 17. adversum me iniustitiam meam Domino, audiet; &

Psal. 31. tu remisisti impietatem peccati mei.

14. 5. Vt autem scriptorū varia loquendi de ora-

Tres in oratione ratio clare cognoscatur: tres in orante
 oratione actus distinguendi veniunt. Qui petere vult,
 actus ob- aliquid desideret, oportet: desiderium enim,
 fervendi petitionis origo est. Quid enim preceris, si

1. nullo traheris desiderio? Quod si desiderium
 Deside- ferueat, etiam oratio ardens subsequetur.

Deside- Desiderium tamen hoc, in se oratio non est.
 rium. 2. 6. Alter actus est expositio practica desiderij

Petitio. nostri, qua Deo persuadere conamur, vt de-
 siderium nostrum impleat, idem idem vrgēdo,
 do, precando, rogando vt votis p̄ e respondeat.
 Si quid optemus, quod in potestate nostra sit;
 ex vi & imperio voluntatis, effectus statim enascitur;
 vt qui ambulare desiderat, posito efficaci voluntatis imperio,
 ambulat. Qui à subdito quippiam fieri cupit, mandat,
 & per obligationem famulo, imposita rem

per

perficit. At in potestate voluntatis nostræ non est, divinam virtutem seu potentiam executivam Dei, proxime applicare ad operationem, sicut vires animæ nostræ operationi admovemus. Neq; etiam mediate seu interposito instrumēto aut administro, imperioq; adhibito; veluti cum inferiorē applicamus, & obligationem imponimus. Nihil habent homines quod Deo imperent, sed nos eius omnes subditi & servi; Si quid ab eo obtinere cupimus, id infimis precibus, expositone necessitatis nostræ, confidentiæ, ac recurrius ad ipsum, qui nihil odit eorum quæ fecit, summaq; animi demissione eundem inflectere, perimovere, atq; vt nobis quod petimus largiatur, inducere conamur.

7. Actus tertius, noster non est, sed Dei indulgentis ac concedentis quod petimus, estq; collatio ac consecutio beneficij desiderati. Primus non est oratio, nam desiderium motus est animi, quo rem amatam appetimus, & in eam ferimur. Hic motus ad orandum impellit, non orat. Collatio beneficij, non est oratio, sed illam sequitur vt fructus, & desiderij, & orationis. Ex quo patet S. Basilium naturam orationis optime expressisse cum eam *boni cuiuspiam petitionem esse* definivit.

8. Quia verò qui orat cum Deo loquitur; nec enim putandum est Deum omnino tacere. Ille namq; nos ad orandum impellit, auctore

3.
Beneficij
consecutio.

Oratio,
colloquiū
cum Deo
dicitur.

A 3

Apos-

NVI

446

Rom. 8. Apostolo. Spiritus, ait, adiuvat infirmitatem nostram: nam quid oremus sicut oportet, nescimus, sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Cum autem spiritus postulare dicatur, non sine nobis postulat, sed impellit nos, & suggerit viresq; suppeditat, ac desideria ad rite postulandum. Unde subiicit Apostolus.

Deum e- Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret spiritus, quia secundum Deum postulat pro sanctis: nempe sanctos, quod Deo placitum est postulare facit: Consequenter etiam Deus votis nostris, ac orationi respondet, nobisq; colloquitur, lumina desuper effundens, & scientiam quandam mysticam; Atq; hæc cognitio, ab usu, & experientia petitur, eaq; causa est, cur Sancti Patres, orationem sermocinationem,

Oratio- ac colloquium cum Deo indignant. Certe *ne I. de* Gregorius Nissenus conversationem cum Deo; *oratione* Chrysostomus, colloquium appellant; quod *Domini-* qui orent, conversentur, sermocinentur, colloquantur cum summa illa Majestate. *Oras* *Hom. 30* (ait Beatus Hierony.) loqueris ad sponsum: legis, *in Gen.* ille tibi loquitur.

Epist 22 9. Discrimen illud est inter lectionem & orationem. Qui legit oculos per scripturarum li- *ad Eust.* neas, verba, atq; sententias diffundit, & si *de custo-* di virgi. pius adsit attentusq; animus, interno susurro, *Discrimē* divinus spiritus admiranda suggerit; lumine *inter O-* cælesti, paginis cordis nostri illustratis, scrip- *ra. et lec-* turam novam exarat, & verba, sententiasq; *tionem.* longe

longè sapidiore ingenerat. Quod olim Spiritus Sanctus dixerat, *Et erunt omnes docibiles Dei.* Ioan. 6. nu. 45.
 Hoc experiuntur, qui eo spiritu, quo res sacra scriptæ sunt, oculis hauriunt. Isa. 54. nu. 13.

10. Qui ergo orationi dant operam, Deo loquuntur, & ipso pariter Deus alloquitur. Iisdem pene verbis, hoc ipsum diuini criminis, explicat B. Augustinus. *Oratio tua locutio est ad Deum. Quando legis, Deus tibi loquitur; quando oras, cum Deo loqueris.* In Psal. 85.

Quid vero excellentius, vermiculum terræ, accessum ad tantam habere maiestatem? Ad Principes non patet aditus, ut eos videas, & libellum tuum porrigas, quot horas perdere, quot molestias devorare, quot animi motibus percelli necesse est? Oltiario alio non est opus, quàm ut ardenti desiderio pulles; adhibita diligentia quæras; Luc. 11. nu. 1.

prece supplici postules. *Pulsate,* ait: *Et aperietur vobis, quærite & invenietis, petite & accipietis.* Petite & dabit vobis.

At ubi? omni loco, hora, quicquid volueris. O si hæc doctrinam experti mortales! frequentiores, sane ad ianuam Regis æterni accederent, & quanto ijs ditiores forent, qui in aula porticibus solliciti ambulant, & multis annis evolutis egeni, frustratq; in palatijs con- enescunt. Verùm hi promissionem eam non habent, quam Salvator noster, qui mentiri non potest, nobis verbo, scriptoq; confirmavit. *Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis.* Ioan. 16. nu. 23.

quærite & invenietis; petite & accipietis. At ubi? omni loco, hora, quicquid volueris. O si hæc doctrinam experti mortales! frequentiores, sane ad ianuam Regis æterni accederent, & quanto ijs ditiores forent, qui in aula porticibus solliciti ambulant, & multis annis evolutis egeni, frustratq; in palatijs con- enescunt. Verùm hi promissionem eam non habent, quam Salvator noster, qui mentiri non potest, nobis verbo, scriptoq; confirmavit. *Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis.* Ioan. 16. nu. 23.

quærite & invenietis; petite & accipietis. At ubi? omni loco, hora, quicquid volueris. O si hæc doctrinam experti mortales! frequentiores, sane ad ianuam Regis æterni accederent, & quanto ijs ditiores forent, qui in aula porticibus solliciti ambulant, & multis annis evolutis egeni, frustratq; in palatijs con- enescunt. Verùm hi promissionem eam non habent, quam Salvator noster, qui mentiri non potest, nobis verbo, scriptoq; confirmavit. *Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis.* Ioan. 16. nu. 23.

quærite & invenietis; petite & accipietis. At ubi? omni loco, hora, quicquid volueris. O si hæc doctrinam experti mortales! frequentiores, sane ad ianuam Regis æterni accederent, & quanto ijs ditiores forent, qui in aula porticibus solliciti ambulant, & multis annis evolutis egeni, frustratq; in palatijs con- enescunt. Verùm hi promissionem eam non habent, quam Salvator noster, qui mentiri non potest, nobis verbo, scriptoq; confirmavit. *Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis.* Ioan. 16. nu. 23.

NVI
416

SECTIO SECUNDA.

Divisio Orationis.

Divisio. I. Illud ergo in confesso sit, orationis formam in petitione consistere; Pro varietate tamen subjectæ materiæ, aliorumve objectorum illam diversa nomina, partesq; sortiri. Hinc Divus Paulus ita Timotheum suum instruit; *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus.* Hortatur etiam Philippenses, iisdem usus nominibus, *ut in omni oratione, & obsecratione, cum gratiarum actione petitiones eorum innotescant apud Deum.* Solent homines à Deo aut bona precari; aut mala deprecari, atq; ut hæc a se amoliantur, rogare. Eadem verò aut præsentia sunt, aut futura, Itaq; Deum precamur ut nobis bona largiatur, non tantum impræsentiarum, sed ut in futuro, adveniat regnum eius, fiat sanctissima ipsius voluntas. **PETITIO** seu postulatio, parum à priori differre videtur, etsi nonnulli Patres diversa conijciant, Obsecrationes, ad deprecationes malorum tam præsentis, quam futuras, Augustino auctore, referri posse videntur; quales hæc sunt, *ne nos inducas in tentationem: Libera nos à malo.* Actio gratiarum ab alijs facile distinguitur. Estq;

1. *Timo.*2. *nu. 1.**Philip. 4.*

6.

1.

*in Ora-**tionem.*

2.

*Postula-**tionem.*

3.

*Obse-
ra-**tionem.**epist. 50.**qu. 5. ad**Paulin.*

ceter

ceteris posterior; impetratis per alias petitionum formulas fruatur, auctoriq; beneficii gratiam animam memorem, gratumq; rependit. 4. Gratia-
rū actia.

2. Dividi etiam potest oratio in mentalem & vocalem: & hanc quidem non pure vocalem; non enim oratio est, quæ sola voce constat: eadē verò a ratione, a mente, a pia voluntate non proficiscatur: sed utraq; coalescat necesse est, si orātes coram Deo haberi velimus. Et si oratio obligatoria sola voce cōstet, graviter delinquit, qui attentionē adhibere negligit. Tales sunt qui officium divinum, res alias peragendo, alijs colloquendo persolvere nituntur. *Oculi stultorum vsq; in fines terre.* De stultorum illorum numero sunt, quorum oculi varie circumferuntur orationis tempore, dumq; externa hauriunt, gratiam, quæ alioqui de cælis distillaret excludunt ac profundunt. Si verò oratio libera sit, non idcirco orantes culpa caremus, si vel spontē, vel negligentia nostrā animum aliud transferamus. Quid enim dementius quam (Deo inspectante, audiente, attendente quid dicamus, quid petamus) nos ipsos quasi à nobis, nostroq; instituto, subrahēre, atq; subducere? Ridiculum id est, meritòq; Deus subsannans, nobis hæc regeret. *Populus hic labijs me honorat; cor autem eorum longē est à me.* At de his postea. 2. Divisio
Oratio
obligato-
ria.
Prov. 17
24.

3. Mentalis, à mente oritur, & dicitur. Tres

A 5 animæ

NVI
446

Tres mi-
me po-
tie con-
currunt
ad ora-
onē men-
talem.

Idē aliā
duā, ima-
ginativa,
& appe-
titiva.

animæ facultates eam perficiunt, memoria
nempe, intellectus, & voluntas. Memoria
res præteritas representat. Intellectus discer-
tit; Voluntas probat vel improbat; & si bona
ea sint, reficitur. Ad lendæ ad hanc mensam
aliæ duæ facultates, imaginativa, nempe, &
appetitus inferior. Quæ duæ, etsi ex se capa-
ces non sint virtutis, licet nec rationis, multū
tamen iuvant ad virtutum complementum:
nam imprimis, intellectus sine speciebus,
quæ à sensibus per phantasiam eliciuntur,
operari nihil poterit. Quæ oculis, auribus,
gultu & alijs sensibus hauris, ea colligit ima-
ginativa: & dum intellectus quippiam cōci-
pere vult, ijs utatur necesse est, formatq; ex
ijs, species intellectuales, discurret, & ante-
cedentibus consequentia nectens, aliquid
concludit ac statuit. Appetitus sensivus
suo pte genio ad res infimas propēdet, & ani-
mum ad eas pertrahit; multumq; oblitit,
ne assurgat mens nostra ad considerationem
rerum æternarum. Si sensum fieri possit, vt
a suetudine atque usu, qui in parte superiori
delectationē stabili generat, etiam facultates
inferiores in partem deliciarum pertrahan-
tur; haud dubie operationes mentales, mi-
nori difficultate, majori voluptate, comple-
buntur; Totusq; homo feretur in Deum, di-
cetq; cum Davide: *Cor meum, & caro mea ex-
ultaverunt in Deum vivum.* Et licet animalis ista
pars

Psal. 83.
3.

pars, canis nomine digna censeatur; *nonne & Matt. 19
catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa domino-
rum suorum?* 27.

4. Præcipue ergo facultates quæ ad orationem mentalem ordinarie concurrunt, sunt intellectus, & voluntas. Intellectus verò ut divina ista pertractet, opem ac subsidium ordinis superioris requirit; nempe lucem quoddam ac species divinas, quæ similitudinem quandam habeant rerum, quæ sensibus percipiuntur: ut si Deum concipiat, apprehendet immensam quandam lucem implentem omnia; Si animam Beatæ Virginis, efformabit augustissimam Reginam, regio cultu decoram. Quia sine phantasmatum ope, intellectus caligat; ut in conceptibus naturalibus; ita longe magis in supernaturalibus qui sine luce aliqua superioris ordinis elici non possunt. Et hæc quidem via ordinaria.

5. Non enim abbreviata est manus Domini, *In raptu* ut non possit mentem nostram supra sensus *species in* elevare, & species omnino cælestes desuper *tellectua* effundere, quæ dependentiæ istius à sensibus *es in-* defectum suppleant. Verùm quia hæc ad *fundi.* miracula referuntur, & supra naturam sunt, præcepta de his dare nec volumus, nec possumus. Multum est quod divina bonitas dignatur haud rarò nos visitatione gratiæ suæ, eòq; frequentius ac copiosius, quo nos paratiores ac capaces exhibuerimus. Quod fiet

NVI

446

*Dispositi-
ones ad
auxilia
superna-
turalia
recipien-
da.* fiet si peccata, eorumq; occasiones, studio-
sius fugiamus; Si cum timore ac tremore sa-
lutem nostrā prosequamur; Si de nostra vir-
tute ac meritis diffidi; Ipe. n. omnē in Deum
conijciamus; Si sedulō auxiliū, opemq; cē-
līs advocemus; Si omni animi submissione
spir. tui sancto locum prębeamus; Si operibus
bonis intenti, Deum nobis adiscamus, eiq;
domiciliū pręparemus; Si deniq; grati,
memoresq; donorum, perpetuō ei gratias tā-
quam omnium auctori referamus.

*Volunta-
tes ope-
rationis
gratiam
requirūt* 6. Quod ad alteram facultatē attinet, quam
volūtatē esse insinuavimus; illam primas
tenere, vt in omni actione tanquam liberta-
tis originem; ita & maxime in oratione mē-
tali certum est. Eius enim est, ceteras facul-
tates incitare, movere, applicare, ac se psam
adiungere aliarum conatiōis. Et quamvis
ex proprijs viribus elevari non possit ad inti-
mam cum Deo unionē, rē adeo sublimē, vt
pote ordinis superioris naturam omnem ex-
cedentis: facienti tamen quod in se est, Deus
non denegat gratiam, quæ gratia in eo con-
sistit, vt cum luasione ac rationibus ab intel-
lectu divinitūs illuminato manantibus, flectatur
sensim voluntas elevata, divina quadā
ope ac viribus cęlitūs datis; quibus & assur-
git & incēditur amore decori cuiusdam pro-
positi. Nec ista insensibiliter adveniunt:
Habet enim & animus sensus suos; alioquin
cur

cur David diceret: *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum: Et quam magna multitudo dulcedinis tue Domine, quam abscondisti timētibus te perfecisti eis qui sperant in te?* 1. It ergo voluntas vt principium operationis, & actio-
 num suarum subiectum: ita etiam spiritualis gaudij, omnīq; fructus emergentis sedes ac receptaculum.

SECTIO TERTIA.

De Oratione Vocali.

7. **A**ltera huius divisionis pars, vocalem nobis simul ac mentalem orationem proponit. Huic etymon non male quadrare videtur. Orationis enim vocem D. Hieronymus ab oris ratione derivatam, iuxta grammaticos arbitratur: Atq; adeo oratio nō tantum oris sonus dicendus erit, sed et rationis: quod ita Apostolus expressit. *Psallam spiritu, psallam & mente;* & regius Propheta. *Servire Domino in timore: & in conspectu Angelorum psallam tibi.* Psallere ad vocem pertinet, cetera ad mentē. Quare ita nō orat vocaliter, qui partis alterius seu mentis functionem ac rationis cooperationem omittit, isque minimē orare convincitur. Atq; vt utilitates orationis mentalis in suum locum proprium reijciamus; id in præsentiarum dicendum occurrit; Orationem
 Oratio,
 oris ratio
 Epis. 159
 ad Cypr.
 1. Cori.
 14. 15.
 Psa. 2. 11
 Psal. 137
 2.
 voca-

NVI

416

Oratio vocalem familiariorē, magisq; usitatam incipientibus, quam mentalem, cuius usus maxime ad eos pertinet, qui in pietate exercitatos habent sensus. Quis enim statim abdita illa mentis arcana pervadit? *Nemo nascitur artifex*: neq; primo die artis instrumenta tractare, nec partes omnes abditi cuiusdā operis discernere ac componere; nec deniq; opus perfectum in lucem edere, tyro vllus vnquā potuit. Opus arduum, abditum, artificiosum est, summo numini sapiēter colloqui; mentem ac voluntatem, animi instrumenta, ex arte tractare, impedimenta removere, vagationes amoliri. Quis statim hanc artem calleat, & magister evadat? Vocali ergo utatur (uti sanctos olim initio fecisse, plurimā testantur historiā) audiet se, & subsidio oculorum iuvabitur.

Oratio 8. Orationū vocaliū aliā propriē, aliē mutuas vocales proprias & mutuas. Propriē sunt, quę ex vi orantis spiritus exprimitur; vt ijs contingit qui sub finē meditationis, aut in ardore ipsius contemplationis, ex impetu concepti spiritus erūnunt in voces. Item illis qui Deo familiares sunt; ij quippe sen per parati sunt ad orandum, & ubi soli, facile cor suum incensa voce, animamq; coram Deo effundunt.

Mutuata sunt omnes psalmi, Ecclesię preces, Sanctorum Patrum exercitia spiritualia, meditationes, soliloquia, quibus utimur ad

ex.

excitandum pietatis ignem: & quia sapē
 inopia spiritus, qui pro nobis orare solet, la-
 boramus, & eo absente nescimus quid ore-
 mus; ideo indigemus ope ac subsidio alieno,
 ne nuti coram Domino appareamus. Hoc
 Christus pręviderat. Ideo nobilissimā oratio-
 nem nobis consignavit, qua meliorem qui
 componat invenies neminem. Ut iliter quoq;
 precarij libelli eduntur in lucem, qui varias
 orationes, ad omnes pœne actiones sanctę
 peragendas, idoneas continent. Eæ movendi
 magna vim habēt, si quibusq; rebus inchoan-
 dis præmittantur, si breves, si idiomate, quod
 intelligatur, exprimantur. Nihilominus, non
 ineptæ & inutiles ecclesię preces, latine editæ
 censendæ sunt, si præsertim magna reveren-
 tia vel canantur, vel recitentur, prisco, & re-
 ligio-orum omnium ritu in hunc vsq; diem
 observato. Et si enim non omnino sententia,
 sensusq; verborum capiatur; tamen hoc quod
 continet omnia, scientiam habet vocis. Hoc est,
 Deus intelligit & animi conceptus, & vocu-
 significationes. Deinde qui canunt, vel pre-
 ces recitant, divinum numē sibi præsens con-
 stituunt, cui hoc genus laudis, & gratiarum
 actionis, gratum esse noverunt. Sepe canto-
 res regibus audientibus occinunt ignora lin-
 gua. Sepe actores versum ignorant, quem
 recitant. Latini tamen ac gratulabund hæc illi
 faciunt, nec minus lubenter audiuntur, quam
 si ver-

*Libelli
 precarij
 utiles,
 lingua
 vulgari.*

*Latine
 precatio-
 nes præ-
 sertim
 Ecclesię
 non vitu-
 peranda.
 Sap. 1. 7.*

NVI
 416

si verborum sententiam caperent. Fateor me saepe permotū fuisse cantu, sed maxime psalmodia religiosorū & sanctimonialiū, quæ et si vsquequaq; non capiant, quæ concurrunt; vt intelligantur tamen optime efficiunt; earumq; pietas miro modo in audientium animos influit, penetrat, ac medullitus afficit.

Oratio- 9. Sunt & idiotæ qui legendi scribendiq; scientia minime præditi sunt. Recitent Beatae Virginis coronam; orationem meliorem fundere non possunt. Si mysteria rosarij sacre mente ruminare interea valeant, precium operæ recipient: Sin minus, non perdunt laborem suum, modo cor ad Deum eleuent; desiderium accensum aliquid obtinēdi habeat; de delictis veniam petant; necessitates exponant; reconciliari Deo percupiant; quod à Deo aliquid petant seridè cogitent; & per orationes has quas fundunt meritis Domini nostri se impetraturos confidant.

Oratio- 10. Vtiliter quoq; recitantur orationes ad omnia opera; vt cum mane surgis, & vestes induis: vesperi cum exuis. Solebant olim monachi sancti, texere corbes vimineas, stercoras neçtere, humeris onera portare, dumq; hæc agerēt, orationes interserere. Noverant utilitatem perpetuæ ac continuatæ conversationis cum Deo. Et sanè hac ratione multas demonis suggestiones, cogitationes ineptas, tentationesq; evadimus, et si enim non vsq;

adeo

adeo mens attendat; pium tamen opus faciens se quantum potest Deo adiungit: nec tanta attentio requiritur, dum orationes hæ recitantur per modum laudationis divinæ, quanta dum ex professo nos orationi accingimus, & in particulari per modum colloquij postulamus. Huc facit quod homo ad se frequentius redeat; & dum pulchra aliqua sententia, vel mentio Dei, aut Servatoris vel B. Virginis intercurrit, novo vel lætitiæ, vel timoris, vel doloris, aut spei motu perfunditur, & attentionem renovat. Alia ratio est de precibus obligatorijs, quæ quo mandato, vt fiant præcipitur, eodem ut rite decenterque, persolvantur nos obstringunt.

SECTIO QUARTA.

De Oratione privata & publica.

27. **E**T si mētalis orationis fructus longē sit
 Luberrimus, & in eo genere beatis mētibus, quæ sine corporibus, divinis laudibus incūbunt, haud ablimiles videamur; in hac tamen mortalium regione, orationis vocalis vsus ac necessitas latissimē patet: nam quæ publicē peraguntur tremēda mysteria, cantu solemnī, et sæpe musico concentu obeuntur, nusquam certe nisi voce, aut clara, aut subinde demissa: sacramenta deinde omnia
 B VOCIS

Divisio
3.

Oratio
publica
vt plurimum
vocalis.

NVI
446

vocis sono conficiuntur: officia divina tam diurnis quàm nocturnis horis cantu complentur. Benedictiones rerum omnium prece vocali perficiuntur. Pontifices hoc ritu inaugurantur vt etiã Abbates, ceterique Prælati Ecclesiæ. Quid de fontis Baptismalis consecratione bina per annos singulos. Quid de vestimentorum omnium, quæ sacrificio in cruento adhibentur; de Ecclesiarum dedicatione, benedictione, reconciliatione quæ incredibili apparatu fieri solent proferam?

*Vocalis
orationis
fundamentum.*

12. Vtique compositi sumus ex corpore & anima, quæ etsi nobilior sit, eiusq; functiones præponderent corporis actionibus, immo & corporis motus ab anima valore omnemutuentur: nihilominus in hoc mundo tanguntur, videntur, sensibus percipiuntur corpora; animi non item. Hic corporum non animarum domiciliũ est; ideo corporales omnes spirituales pauci. Quid mirum ergo si Sacramenta, si signa corporea, si officia corporaliter exhibentur? Hinc templa magnifica, diuinis laudibus cantandis extructa, in his amplissimæ dignitates, summo cum ornatu & pompa visuntur. Summi Pontifices septi patribus purpuratis in choro: Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Archimandritæ, alijque Prælati utriusque sexus: religiosi varij ordinis canonici tam regulares quàm sæculares quæ

omni

omnia faciunt ad decus, ornamētum q̄; eccle-
 sia; & hi omnes concinne ac decore divina
 per solvunt officia, instar Angelorum, summa
 cum dignitate ac splendore in subsellijs con-
 cinentes omnipotenti Deo, qui hoc genere
 obsequij, summo opere delectatur, hac enim
 celebritate, sempiterna illa maiestas cognos-
 citur, laudatur, colitur, & à falsis dijs ac om-
 ni religione impura discernitur. Cumque *Neglec-*
 homines, huiusmodi celebritates atque of- *tus officij*
 ficia, vel deserunt, vel parvipendunt, vel in *divini*
 ijs se perfunctorie gerunt, graves Deus im- *multa*
 mittere solet calamitates; permittit hereses: *mala in-*
 religionem in Barbaras remotasque natio- *vehit.*
 nes transfert, donec demissis animis culpam
 agnoscamus, & ceteris postpositis, cultus ip-
 sius ac religionis primam rationem habere
 re ipsa profiteamur. Hinc bella, pestes, vasti-
 tates, ruinę cœnobijs, ecclesiarum direp-
 tiones, bonorum ecclesiasticorum ad sæcula-
 res translationes, totius inquam, Reipublicę
 interitus. Cur ita? quia divinis honoribus,
 commoda nostra præferimus, nec primū,
 sed nec postremū quidem quarimus reg-
 num Dei, & iustitiam eius. Ideo bona tem-
 poralia tantū abest ut adijciantur; quin
 etiam subtrahuntur omnia, sæpeq; repenti-
 nus multorum supervenit interitus.

13. Ceterū magna dignitas est divinas
 laudes summę illi maiestati, noctes diesque
 B 2 occinere.

NVI

446

occinere. Beati viri tui, & beati servi tui Domini
 3. Regū. qui assistunt coram te, & audiunt sapientiam tuam.
 10. 8. caelestes spiritus imitantes incessabili voce
 laudes tuas decantantes. Quàm iucundum,
 quàm delectabile, quàm honorificum in
 conspectu Dei stare, perfrui infinitis visita-
 tionibus, solatijsq; quæ liberalissimus Domi-
 nus in obsequio suo degentibus rependit.
 Luca 24 Nonne cor nostrum ardens est in nobis, dum Do-
 32. mino IESV loquimur, & ipse nobis loquitur
 in hymnis & confessionibus, benedicentibus
 Dominum?

Oratio 14. Quod non licet publicè, semper priva-
 tim cum Deo loqui permittitur, etiam omni
 ubiq; si- loco. Volo ergo: ait Apostolus viros orare in omni
 ri potest. loco, levantes puras manus, sine ira & disceptatione.
 ne. Quod argumentum S. Basilus sic egregie

Hom. 13 pertractat. Non locus (inquit) sed propositum
 requiritur. Ieremias enim in luto orat, &
 Deum attraxit. Daniel in Leonum lacu Deum placavit.
 Tres pueri in camino Deum promeruerunt. Lathro non cruce
 prohibitus, quin paradysum asecutus fuerit. Iob in stercore
 Deum ad misericordiam provocavit. Igitur ubicumq; fueris, ora. Hæc Basilius,

Hom. 79 cui iussragatur S. Chrysostomus. Ne quis
 inquit, quispiam mihi dicat, quod nequit homo
 secularis continuè per diem orare, & ad ecclesiam
 concurrere: potest enim & quàm facillimè. Si mentem
 namq; mundam habeas ab immundis motibus
 licet in foro sis, sive in via, sive in mari, sive in
 diver

*diversorio, sive in officina positus, sive sis ubicumq[ue].
Deo poteris invocato, petitionem obtinere.*

Nec mirum quod de loco minus esse debeamus solliciti, si sacer haberi commode non possit: nam Dominus à nobis tantum exigit, *vt ingrediamur cubiculū, & clauso ostio illic Deum oremus in abscondito.* Quid si ne cubiculum habeamus? Sanè cubiculum optimum, recessus conscientie nostre est; illic enim ab omni hominum vana laude securi (quod illis verbis intendit Dominus) tutò orare possumus. Sive ergo privatim, sive publicè, si nobis ipsi non desimus, & Deum ubique præsentem inveniemus, & petitionis nostre fructum reportabimus.

Math. 6.

SECTIO QUINTA.

De elevatione mentis in Deum.

15. **P**otissima superest difficultas in definitione orationis dissolvenda. Divus enim Augustinus naturam orationis in elevatione mentis constituere videtur, dum ait. *Quid autem oratio, nisi ascensio animæ de terrestribus ad caelestia, inquisitio supernorum, invisibilium desiderium.* Quæ supernè sunt, attolli volunt animos: quomodo enim attinges, quæ in eminenti loco suffixa, si infernè mancas? Vbi deinde invisibilia nisi in caelo? Sustollas.

*Ser. 230.
de tempore.*

B. 3

ergo

NVI

416

- te ergo necesse est, si invisibilia, si superna
complecti desideres. In eandem sententiam
S. Damascenus definit. *Orationem esse,*
lib. 3. fid. ascensionem mentis in Deum. Questio perele-
ort. cap. gans, que non parvas utilitates contineat.
24. 16. Cum autem elevationem aut ascensio-
nem audis, presumis hominem non esse ele-
vatum sed deorsum degere: & cum Sacerdos
hortatur populum dicens, *sursum corda,* sup-
Lapsus ponit ea repere, minimeque elevata. Om-
hominis nino ita est. Audivimus hominem descen-
In prof. disse à Jerusalem in Ierico: item incidisse in
missa. latrones, addo, despoliatum; denique plagis
Luc. 10. inflictis prostratum seminecem. Deus bonis
30. quot calus, quot depressiones ac deiectiones
quonam profundius demergi posset adhuc
vivens? Verum si abyssus abyssum invocet
Psal. 41. & de precipitijs peccatorum in baratrum
8. malorum omnium presumptionem, aut etiam
in gurgitem desperationis incidat, quam dif-
ficile erit hic lapsum sustollere? Ex quo ar-
guitur, alios alijs profundius demersos, alios
Prov. 18 alijs facilius elevari, facilius ad Deum ascen-
3. dere atque accedere. Illud difficillimè de quo
Psal. 33. Sapiens. *Inpius cum in profundum venerit peccato-*
6. *rum, contemnit;* Hos facillimè de quibus
Status et David. Accedite ad eum & illuminanimi, & facies
dignitas vestra non confundentur.
ante lap- 17. Illud etiam suppono ante lapsum iuxta
sum. ordinem divinae dispositionis, hominem
eleva

elevatum fuisse: non utique esse conditum in nuda natura, sine vllis donis, que illum supra nature humanæ vires ac conditionem attollerent. Non ita. Sed eum Deus evexit ad statum atque ordinem naturam excedentem; muniens eius animam participatione divine nature: mentem exornans celesti quodam lumine, quo arcana ac divina mysteria cognosceret. Non defuere voluntati, sua virtus ac vires, quibus tamquam pedibus, homo graderetur, staretque; constanter, & adversariis resisteret. At cecidit: elevari ergo rursus debuit. *Eduxit me (ait David) de lacu miseria, & de luto facis. Et statuit supra petram pedes meos, & direxit gressus meos. Et, qui perfecit pedes meos tanquam cervorum, & super excelsa statuens me. Persequar inimicos meos & comprehendam illos, & non convertar donec deficiant. Confringam illos, & non poterunt stare, cadent subtus pedes meos.* Censetur homo valere si stet in pedes, celeriter, constanterque; ambulet: pessimè verò habere, ac viribus destitui, si jaceat, si exurgere, progredi, currere minimè valeat. Talis erat homo post lapsum, qui absque nova vita, celesti gratiâ, viribus internis, virtutibusque; tanquam basibus ac columnis stare, surgere, ambulare, currere nullo modo potuisset. Hoc graphicè Apostolus scribens Ephesijs depingere videtur. *Gratia enim estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis: Dei enim donum est, non ex operibus,*

Psal. 39.

3.

Psal. 17.

34.

Eph. 2. 8.

B 4

vt nō

NVI

416

vt ne quis gloriatur : ipsius enim sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis quae praeparavit Deus vt in eis ambulemus. Dei factura sumus : nos enim in primo parente omnes creavit, omnes in parētibus nostris produxit, nec hoc secundū corpus duntaxat, sed omnes creati sumus quoad animā in corpus hoc miserum delapsam. Alia creatio est de qua hic Apostolus. *Creati enim sumus in Christo Iesu,*

Boetius.

& gratia estis salvati, & hoc non ex vobis, Dei enim donum est : vt creatio, ita recreatio. Qui cecidit stabili non erat ille pedes. Sæpe enim labimur,

Psal. 50.

crea in me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis. Ita ergo per spiritum elevamur,

12.

Psal. 39.

de luto miseria, & de luto facis : & statuuntur supra petram pedes nostri, & super excelsa statu-

nu. 3.

Psal. 17.

mur.

34.

18. Hic primus erectionis gradus, & quidem tantus vt ad ordinem superiorem nos promoveat, primæque dignitati restituat. Gradus in rebus creatis, inveniuntur sex, in

Sex gra-

du in

creaturis

quibus, is, qui sequitur, priorem, si non mole ac magnitudine, certè infinitis spatijs superat : id videmus in elementis : erat enim terrarum angustijs Aquarum elementum longè capacius ; sed aer elementis aquæ terreaque vastior. Ignis verò ac celorum, sibi & ordine & magnitudine succedentium, quanta amplitudo? Horum singula equali proportione

Singulis

singulis exceduntur: ita & rerum condita-
 rum gradibus accidit. Infimæ res sensu ca-
 rent, qualia elementa, cælique; quæque si-
 milis formæ in ijs continentur; & licet mole
 corporis nulli cedere videantur: superantur
 tamen æstimatione rerû animatarum (qua-
 les sunt arbores & plantæ) dignitate ac præ-
 stantia. Quantum verò hæ prioribus præ-
 stant; tantò inferiores sunt animalibus, quæ
 moventur, magnaq; sæpe industria prædita
 sunt; sicut & ista comparatione hominis, qui
 ob rationis eminentiam, magnam cum Deo
 ac cælestibus spiritibus habet similitudinem.
 Quintus gradus est hominum & beatarum
 mentium, dum in via constitutæ sunt. Viato-
 res dico, destinatos ad supernaturalem bea-
 titudinem, ad quam sine gradu naturam ex-
 cedente, proportionem habere non possunt.
 Ultimus denique supremæ beatitudinis, ad
 quam ubi pervenerimus, quò ascendamus
 ultra non dabitur. Tanta verò distantia est
 inter hominē solis naturæ limitibus circun-
 scriptum, & virum iustum gratia sublimem,
 quanta inter lapidem, & plantam, aut etiam
 hominem & brutum, aut deniq; inter viato-
 rum, & beatorum conditionem. Quid si di-
 cam majorem esse? credo id sine hallucina-
 tione; nam inter capedo, quæ inter arborem
 & equum intercedit in naturæ gradibus fun-
 datur: quæ vero inter hominem, purum &

- 1. *Sensu ca-
tentium.*
- 2. *Rerum
animata-
tarum.*
- 3. *animaliū*
- 4. *Hominiū*
- 5. *Iustorū.*
- 6. *Beatorū.*

B 5 iustum.

NVI
416

iustum perspicitur, naturam humanam & caducam à participatione divinæ naturæ discriminat. Nec forte aberravero, si minorem distantiam esse dixerim inter iustum & beatum, quam inter hominem in puris naturalibus constitutum, & iustum ob eandem causam: nam nonnulla illic proportio eiusdem ordinis, nempe supernaturalis utriusque respondet: & gratia quæ hominem elevat æternum mansura est in cælis; statumque immarcessibilem accipiet, tanquam basis interminabilis beatitudinis.

19. Hic gradus primam orantibus suppeditat conditionem, quam scriptura sacra nobis præscribit. *Si manseritis in me*, ait Christus, *& verba mea in vobis manserint quodcumq; volueritis petetis & fiet vobis*. Et, *Si cor nostrum non reprehenderit nos fiduciam habemus ad Deum, ut quidquid petierimus accipiamus ab eo: quoniam mandata eius custodimus, & quæ sunt placita coram eo facimus*. Verùm hic gradus communis est omnium virtutum meritis, quæ sine Dei amicitia parum profunt. Elevari tamen debet orantis animus præterea, ut præsens Deo fisci valeat. Hoc faciunt virtutes orationis pedifsequæ, vel iunctæ simul plures, vel earum certè aliquæ. Quæ mentem seu intellectum sublevat imprimis esto fides: ea proponit

Quæ orantis mentem elevent.

I.
Fides

Deum in cælis, sedem regni fixisse; ubique totum versari, videre cuncta, nosse omnia,
ac po

ac penetrare, intentas orantibus aures habere. In hoc, cardo rei versatur, ut quid sit mentem à fide elevari cognoscamus. Suble- vatur mens, dum de Deo cogitamus, avocā- tes cogitationes à rerum conditarum specie- bus: sic tamen ut non tantum ex vi memo- riæ aut naturalis apprehensionis, sed pio maximè fidei & affectu & consideratione: ut si quis matutino tempore Deo se commē- dare volens, genibus nixis vel coram ima- gine, vel si in templo sit coram venerabili Eucharistia, incipiat sibi ob oculos Christum Iesum presentem statuere, bonitatem admi- rari, charitatem complecti; voluntati eius ac beneplacito sese conformare, elevari & di- cere: *Mane astabo tibi, & videbo quoniã non Deus volens iniquitatem tu es, neque habitabit iuxta te malignus, neq; permenebunt iniusti ante oculos tuos. Ego autem in multitudine misericordie tue introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctũ tuum, & confitebor nomini tuo.*

Psal. 5.

*Affus
fidei duo
requirit.*

20. Hæc cogitatio ut sit fidei duo requirit: nimirum, ut rationibus à fide propositis ni- ta ur, quemadmodum sunt ex, quæ à scrip- tura sacra, concilijs, sanctis prophetis ac pa- tribus, qualia omnia mysteria fidei, quæ de Deo, de Christo, eorumque perfectionibus potentia, sapientia, bonitate, infinitate pro- ponuntur. Alterum quod requiritur, est, pia quardã animi commotio seu affectus erga Deum

NVI

416

I.

Deum, sine quo fides insipida est, & difficulter hominem valet elevare: utrumque observare licet in orationibus sanctorum, ut cum David exclamat. *Melior est dies una in atrijs tuis super millia.* Et quam dulcia faucibus

Psal. 83.

Psa. 181

meis eloquia tua super mel ori meo. Hæc oratio & ex fidei rationibus, & affectu in Deum piè procedit. Talia quoque esse convenit omnia præludia meditationum, & orationum ingressus, nempe ut excitetur memoria rerum diuinarum, quas mente pertractare cupimus, sic tamen ut affectio animi

Gratia non prætermittatur. Utrumque suppeditat gratia præueniens, seu visitatio quædam diuina, tam peccatoribus, quam iustis: nam hæc, salutares cogitationes ingerit, vel ad reconciliationem quærendam, detestanda peccata, aliam vitæ rationem ineundam, vel ad virtutum actus exercendos, simulque affectum commouet ut quod salutiferum per divinam inspirationem cognoscimus, illud vel à Deo postulemus, vel iustum lubenter atque alacriter suscipiamus

21. Altera virtus quæ nos subleuat, est spes, seu fiducia in Deum: hæc enim ex desiderio boni amati nascitur; producit namque desiderium spem, ubi res optata possibilis est.

22. *Spes.* Vis autem desiderij quanta sit norunt qui aliquid vehementer optant: tanta verò spei contentio est, quantum desiderium, à quo illa excitatur

excitatur: vrgentq; simul amor iuxta, ac desiderium, spesq; accensa attollit animum fistitq; Deo, vt quod amat, ac desiderat, postulet donec obtineat. Ex hoc facile notatur differentia inter eum qui desiderio incensus, aliquid à Deo obtinere nititur, & eum qui ne quidem vnquam cogitat quid petat; quia nescit se esse miserum & miserabilem & pauperem & cecum & nudum: fortasse enim arbitratur & dicit: diues sum, & nullius egeo. Ille namq; rapitur in Dei conspectum, eius presentia accenditur, & solatio perfunditur, vt cōtigit pijsimo Regi. *Concupiscit, inquit, & deficit anima mea in atria Domini.* Hic verò dum ad orandum accedit, nescit quid debeat postulare, libellum aperit, & saepe oculis animoq; cælorum, terrarumq; vastas regiones decurrit: quia nullius rei desiderio promovetur; spe quærendi, consequendiq; boni nulla impellitur: manet animus vbi est, & cogitatio, & si petitio sit verbalis, saepe illa quidē, & præter labra non transgreditur. Si quæ tamen virtus hominem elevat imprimis caritas est. Illa in oratione elici vix potest, sine fidei usu, & forte etiam spes has enim virtutes præsupponit tanquam bases suas, sine quibus cōstare non potest. Nemo namque fertur in ignotum, & modus cognoscendi, & agēdi proportionem requirit idoneam. Cum amor rerum divina-

rum

Differen
tia inter
serventē,
& tepidum.

Apoc. 3.
17.

psal. 83.
2.

3.
Caritas.

NVI

416

rum naturam exuperet, necesse est, ut proportionata utatur notitia. Quod si fides nos eleuet, uti & spes, quas charitas præsupponit: longe non agis animus sustollitur, ubi his accesserit virtus illa, quæ merito ignis appellatur, cuius naturæ, ad sublimia rēdere, & in ijs residere proprium est.

23. Adde amantem lubenter amico adesse eamque virtutem quæ amare facit, ad amici præsentiam invitare, solaque vel illius recreari memoria. Hinc Deum affectu sincero amantes, & citò in eum rapiuntur, & difficulter avelluntur; nequaquam facile orationis tempore ad diversa cogitationes appellunt.

4.
*Penitē-
tia.* 24. Pœnitentia quoque magnam vim continet ad mentem levandam, Deoque sistendam. Ipsa namque & fidem & spem, complectitur, & amicitiam Dei, si conciliata non est, sollicitat; eaque parta compunctionem parit; Cumque ad gratiam, ac benevolentiam offensi numinis, tota aspiret, subjectis, vigētibuscque conscientia calcantibus, non quiescit donec magno cum anantis ardore pedibus eius advolvatur, qui & offensam remittere, & afflictam animam solari possit.

25. Denique omnes virtutes infusæ vim illam habent, ut nos elevent, si modò eas fidei iungamus, & ad colloquiū cum Deo ineundum referamus: potissimum verò quæ theologice vocantur, & quæ ad religionem spectant.

26. Id

26. Id tamen arbitretur, nemo virtutum habitus, qui animis iustorum adherescunt, ex se ociosis pares esse mentibus sublevandis, si quis actum nullum exerat. Iuvant quidem habitus, & dispositiones sunt admodum opportuna; sed dormiunt latentq; in animis nostris, si conatus voluntatis eos non vellicet.

Soli habitus nos non elevant.

27. Primum ergo excitanda sunt cogitationes de Deo, quem accedimus; de nostra indignitate; de re qua proponere intendimus desideria excitanda; vis omnis, qua in corpore, vel animis est admovenda. Sensus externi, interni; adiungendi; ut si supremi Iudicis effigie oculis contuearis, formes intus imaginem, qua affectum inferiorem percellat, & rationem moveat ad quid sublimius, horribiliusq; concipiendum.

Requiruntur conatus.

28. Hinc qui rationem ac methodum meditationi tradunt, suadent precaturo, omnium primum poplite flectere, orationem aliquam vocalem edere, praemissa ad imaginem aut statuam aliquam reverentia, tanquam si Deum praesentem intueretur. Tum iubent sibi rem de qua cum Deo agere velit menti praesentem efformare; seque velut in locum rei vel gerendae vel gestae sistere. Deniq; mente & cogitatione immergi penitus atq; absorberi, ut nec a comprehensione illa facile eximiqueat nec avelli. Unde satis liquet, conatus noster ut interveniat oportere arduamq; rem

NVI

416

rem esse à mortali hoc corpore ad beatas se-
des attolli, & cum Deo colloquium miscere.
Si scientiarum, & artium documenta præ-
ceptaque & accuratè traduntur à magistris,
et magno labore suscipiuntur à discipulis;
certè vt excellentes apud Deum oratores
evadamus, & arte & labore opus est.

29. Exercitatio tamen & familiaritas cū Deo
hoc negotium multum levat; & voluptatis,
quæ vehiculum molle est, adfert plurimum.
Nonnulli difficulter assurgunt; quia onusti
voluptatum, divitiarum, curarum, rerumq;
caducarum amore, atq; pondere relabuntur,
1. somnolenti alij, minusq; ferventes, soporis
altitudine superati remerguntur, velut aliena
planè à ratione somniantes.

*Varij o-
rationū
gradus.*

*Qui cu-
ris verū*

*secula-
rium de-
primus-
aur.*

Tepidi.

*Imbuti
amore re-
sum tem-
poraliū.*

Infirmi.

Sap. 9.

18.

Alij initio quidem luctantur cum natura,
cogitationibus ac sensibus; sensimq; perva-
dentes emergunt, nubibusq; omnibus disti-
patis victores evadunt. Ascendunt alij, des-
cenduntq; & multa vicissitudine feruntur,
ac referuntur: tanta in mortali vita infir-
mitas iactat sursum deorsum, versatq; in
omnem partem cogitationum undis mise-
ram animam à corpore dependentem.
Corpus enim quod corrumpitur aggravat animam,
& terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogi-
tantem. Felices illi qui in cælo habitant. Hi
moveri nequeunt; in eo, qui immobilis est,
plane affixi atq; demersi. Ad hos accedunt
in hac

In hac rerum inconstantia, qui cum prophe-
 ta dicere iam valent. *Mihi autem adharere Deo*
bonum est. Duo enim in orante requiruntur;
 alterum, ut eò transvolet animus præsensq;
 sit, ubi is est, cui preces deferuntur: qui
 enim quempiam in oriente existentē roga-
 tum velit, in occidente consistere non de-
 bet. Alterum ut in eodem loco peroret, con-
 stanterq; attendat quid dicat. Hoc beati faci-
 unt; mortales eos imitantur, ut possunt, fa-
 ciuntq; quod valent, non quod volunt.
 30. Superest dicamus qua ratione oratio à B.
 Augustino dicatur ascensio animæ ad cælestia,
 inquisitio supernorum, invisibilium deside-
 rium. Etiam à Damasceno. *Elevatio mentis*
in Deum. Diximus naturam orationis in pe-
 titione consistere; qua de re nullus videtur
 superesse dubitandi locus. Dicitur oratio
desiderium invisibilium eo modo, quo causam,
 loco effectus nominamus. Est enim deside-
 rium postulationis causa, urgetq; mētem ad
 petendam rem cuius ardore impellitur. Est
 idem etiam elevatio seu ascensio animæ, ob-
 utriusq; orationis nempe, atq; elevationis
 concursus ac, ut ita dicam, concomitantiam.
 Oratio non est, si mens iaceat, & verba si
 quis fuderit, sine mentis elevatione, is verè
 non orat, sed verbis aerē verberat. Quomo-
 do enim is à Deo audietur, qui ne se quidem
 ipsum, & quid dicat attendit, nec audit? Et si

¶

ergo

NVI

416

ergo oratio, ex natura sua, oritur ex desiderio ininvitabilem, & intrinsece coniunctam cum elevatione mentis, nihilominus oratio

Reg. 4. c. nis natura in petitione consistit, sed elevatione mentis, & desiderio rerum æternarum æstuantis. *Rapius est Helias in calum resignens curru igneo: & rapitur qui precatur vectus & ascendit Elias* nimirum hisce duabus desiderio et mentis ardore subnixo. Hæ sunt alæ columbæ, quibus volat et requiescit; quibus solitarius se elevans, et tacens levat se supra se. His ancillis subnixæ Hester regina, animaque fidelis ante magnum Assuerum sedentem in throno derertur, et quicquid postulat obtinet.

Male enim supplicaret qui regem Hispaniæ Madriti residentem, Romæ interpellaret parumque prodesset libellum supplicem scripsisse, quem nullus præsens porrigeret. Dum homines ascenderunt in templum ut orarent. Et Moyses montem conscendit. David denique ait, *levari oculos meos in montes, unde veniat auxilium mihi.* Qui negotia habet in aula quantumcumque alijs committat, nunquam aut melius aut citius expediuntur, quam per eum cuius interest. In oratione, nostra persona, non aliena requiritur. Si absentemur, frustra quippiam obtinere præsumimus. Petite, ait Christus, et dabitur vobis: quærite et invenietis: pulsate & aperietur vobis.

Luc. 18. v. 10. Psal. 120. Luc. 11. 9.

TEXTVS